

OVOCNÉ STROMY V ZEMĚDĚLSKÉ KRAJINĚ



Bernartice, Panský vrch, alej třešní

FOTO – Radim Jarošek

V zářijovém Zpravodaji Ekozemědělci přírodě jsme slíbili našim čtenářům popsat opatření pro přírodu, která se uskuteční na základě návštěv a průzkumů ekologických hospodářství, které provedli naši poradci. Dnes se tedy ještě jednou vydáme do Pustějova, kde byla na zemědělské půdě manželů Šelongových navržena výsadba aleje ovocných stromů.

Zakládání liniové výsadby ovocných stromů a péče o ně je téma 30. metodického listu, který vydal Spolek poradců v ekologickém zemědělství EPOS a jehož autorem je ekologický sadař Ing. **Bedřich Plíšek**. Cit.: „Řady ovocných stromů po staletí lemují cesty, ohraničují pozemky, slouží jako větrolamy a zkrášlují krajinu. Lidem poskytují ovoce pro přímý konzum i pro zpracování. Jsou hostitelem a útočištěm pro pestrá společenství živočichů. V kulturní krajině obohacují biodiverzitu a podporují ekologickou stabilitu agroekosystémů. Na svazích pomáhají chránit půdu před erozí. Do stromořadí se vysazují ovocné druhy, odrůdy a tvary, které mají potenciál dlouhověkosti. Na konci života ovocného stromu najde uplatnění velice hodnotné dřevě pro výrobu nábytku a různých užitečných i uměleckých předmětů.“

Po návštěvě poradce pro ochranu přírody a krajiny **Stanislava Mudry** požádali **Šelongovi** o finanční podporu z dotačního programu Ministerstva životního prostředí ČR „Péče o krajinu“ na výsadbu liniové stromové zeleně, a to švestky domácí (*Prunus domestica*) a jabloně (*Malus domestica*), hrušně (*Pyrus communis*), třešně a višně (*Cerasus sp.*), případně jeřábu ptačího (*Sorbus aucuparia* cv. *Moravica*). Výsadba bude provedena v kra-

jeví části půdního bloku. Tím dojde k jeho faktickému vymezení a prostorovému definování. Alej bude navazovat na zelinářskou část farmy, která je pokračováním intravilánu obce.

Přítomnost ovocných stromů pozitivně ovlivní heterogenitu krajiny, která je v převážně zemědělsky využívaném katastru Pustějova charakterizována minimálním rozsahem lesních pozemků, ale i rozptýlenou nebo liniovou zelení. Kromě posky-

tování ovoce bude vysazená alej postupně sloužit širokému spektru organismů a dotvoří ráz krajiny – rozčlení v současnosti jednotvárné rozsáhlé bloky orné půdy.

Území je dle provedeného zoologického průzkumu druhově nebohatou lokalitou. Navrhovaná výsadba tedy zlepší prostředí pro nejrůznější živočichy zemědělské krajiny – vzniknou útočiště, zdroje potravin i místa pro rozmnožování. V důsledku odrůstání navrhovaných výsadeb lze očekávat zvýšení nabídky hnízdních a potravních možností zejména pro ptactvo. Méně intenzivně obhospodařované plochy kolem výsadeb se stanou přirozeně se vyvíjejícími ostrůvky vegetace v intenzivně obhospodařovaném území. Pás vzrostlé zeleně odcloní pohledově dominantní a hmotově nevyváženou bioplynovou stanicí a areál zemědělského podniku. Při výběru odrůd bude kladen důraz na výběr odrůdy s rezistencí proti nemocem a škůdcům (rezistentní a odolné odrůdy) s ohledem k daným půdním a klimatickým poměrům.

Žádost o finanční podporu je administrována krajským střediskem Agentury ochrany přírody a krajiny v Ostravě, byla schválena s podmínkou záměny části ovocné výsadby za výsadbu neovocných stromů. V současné době je aktuálním tématem výběr odrůd, zajištění vhodné sadby a její včasná výsadba tak, aby byly dodrženy veškeré podmínky pro udělení podpory.

Alena Malíková, Bioinstitut
Stanislav Mudra, akreditovaný
poradce MZe pro ochranu
přírody a krajiny ➔





Parména zlatá

FOTO – Stanislav Boček



➔ DOPORUČENÁ LITERATURA:

Plíšek, B.: Zakládání a péče o liniové výsadby ovocných dřevin, Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, EPOS – ke stažení na <http://www.eposcr.eu/wp-content/uploads/2011/04/ML30-Vysadby-ovocnych-drevin.pdf>

Šarapatka, B., Urban, J.: Ekologické zemědělství v praxi, PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců Šumperk 2006

Ekologické ovocnářství na vyšších kmenových tvarech, Bioinstitut, Olomouc 2010

Ovocné dřeviny v krajině, pilotní vzdělávací program Hostětín 2007/2008, sborník přednášek a seminárních prací, Veronika 2008

<http://www.ovocne-stezky.cz/>
<http://www.cso.cz/index.php?ID=1767>
 – Možnosti podpory ptactva v sadech a vinicích

VYSAZOVÁNÍ STROMŮ PODÉL SILNIC

Okresní hejtmanský vyhláškou ustanovení zemského zákona ze dne 2. prosince 1884, jímž se nařizuje, že podle veškerých silnic říšských, zemských, okresních a obecních musejí se vysazovati stromořadí. Politické obce jsou povinny vysazovati na svém území nová stromořadí aneb uschlé a vyhnulé stromy doplňovati, je pěstovati, housenky z nich sbíratí a stromy vůbec v dobrém stavu udržovati a též ty, pokud se týká stromů, které jsou na banketu silnice, začez jim přináleží užitek. Stromy za silničním příkopem udržovati a vysazovati jsou povinni majitelé pozemku. Neplní-li svou povinnost, může je k tomu donutiti obecní úřad kdyby donucovací prostředky minuly se svým účinkem, jest povinna obec i celá stromořadí na útraty liknavého majitele pozemku vysázeti. Vysazovati se musejí stromy zdravé a rovné ve pni, nejméně 2 metry vysoké a nejméně 3 centimetry silné. Ku každému stromu musí se zaraziti kůl nejméně 2 centimetry silný a nejméně 2 metry nad zem vycínající. Za tou příčinou žádají se okresní výbory, jimž dle zákona přísluší, aby bděly nad zachováním zmíněného zákona, by liknavé obce vybídly k vysazování stromů podél obecních a okresních silnic, i aby vysazená stromořadí udržovaly v dobrém stavu. Zároveň se žádají ředitelové škol, aby při každé příležitosti neopomínali poučovati mládež o důležitosti ovocného stromoví a budili lásku ku stromům. Obecním úřadům bylo nařízeno, aby neprodleně vysázely scházející stromy podél silnic.

Časopis Českých zahradníků, 1888,
1. duben, Číslo 4 (str. 101)

Nejnovejším výnosem c. k. místodržitelství v Čechách vyzývají se veškeré obce, aby bezodkladně veškerá stromořadí do patřičného stavu uvedly, zašlé stromy novými nahradily, neb nově založené cesty stromořadím opatřily. V zájmu dobré věci hodláme v tomto listě příslušné orgány na liknavé obce upozorňovati, z té příčiny vznášíme prosbu ku všem přátelům ovocného stromoví, by sobě neobtěžovali sdělití nám, co ta která obec během roku 1889 provedla, nebo jak vůbec výnosu vyhověla. Za zvláštní upozornění prosíme na ony obce a velkostatky, které nechají výnos nepovšimnut.

Časopis Českých zahradníků, 1888,
1. prosinec, Číslo 12 (str. 291)



Bioinstitut, o.p.s. Vás srdečně zve na setkání v rámci projektu:
 „Ekozemědělská příroda - prosazení nových přístupů v agro-envi programech; modelové farmy jako vzor pro ochranu přírody a krajiny na úrovni zemědělského podniku v zájmovém území Olomouckého, Moravskoslezského a Zlínského kraje“

VÝSADBA ALEJE OVOCNÝCH STROMŮ V EKOLOGICKÉM PODNIKU

REALIZACE OPATŘENÍ PODPOŘENÉHO Z PROGRAMU PÉČE O KRAJINU MŽP
 pracovní exkurze pro pracovníky veřejné správy i pro ostatní zájemce

KDE: Ekologické hospodářství Ing. Vladimíra Lačňáka, Vičlice u Jeseníku 163
KDY: 23. 10. 2012



PROGRAM

9:30 – 10:00	provoz
10:00 – 10:30	informace o projektu, Bioinstitut o.p.s., Olomouc
10:30 – 12:00	výsadba – I. část
12:00 – 12:45	přestávka na občerstvení
12:45 – 15:00	výsadba – II. část

Vstup volný
 Občerstvení a oběd na semináři zajištěn
 Informace a přihlášky nejpozději do 18. října 2012
 E-mail: info@bioinstitut.cz
 Telefon: 581 115 181





Schweizerische Eidgenossenschaft
 Confédération suisse
 Confederazione Svizzera
 Confederaziun svizra



nadace
partnerství
 | LIDÉ A PŘÍRODA

Zpravodaj podpořen z Programu švýcarsko-české spolupráce
 a nadací Pancivis.